

יחידה 4: גבולות הארץ

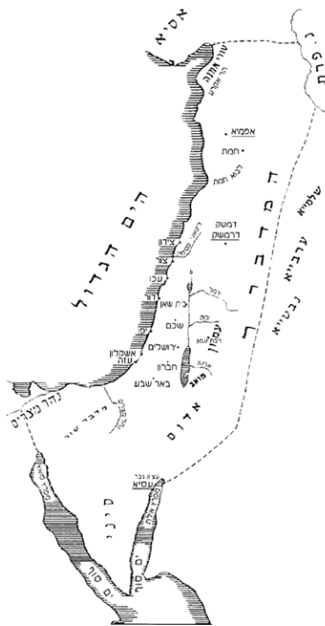
1. ההארץ הפובטלת:

הפסוקים הבאים לקוחים מתוך "ברית בין הבתרים", ברית שכרת הקב"ה עם אברהם: "ביום ההוא, כרת ה' את אברם--ברית לאמר: לזרעך, נתתי את-הארץ הזאת, מנהר מצרים, עד-הנהר הגדל נהר-פרת. את-הקיני, ואת-הקניזי, ואת-החתי ואת-הפרזי, ואת-הקנעני, ואת-הגרגשי, ואת-הבוסי." (בראשית ט"ו י"ב-י"ח)

מהם גבולות הארץ שהבטיח הקב"ה לזרעו של אברהם?

עייני במפה (מתוך האנציקלופדיה של מט"ח). סמני את "נהר מצרים", ואת "נהר פרת". השטח שביניהם הוא "הארץ המובטחת".

סמני את השטח אותו מקובל להגדיר היום כ"ארץ ישראל". מה תוכלי לומר על הפער בין שני השטחים?

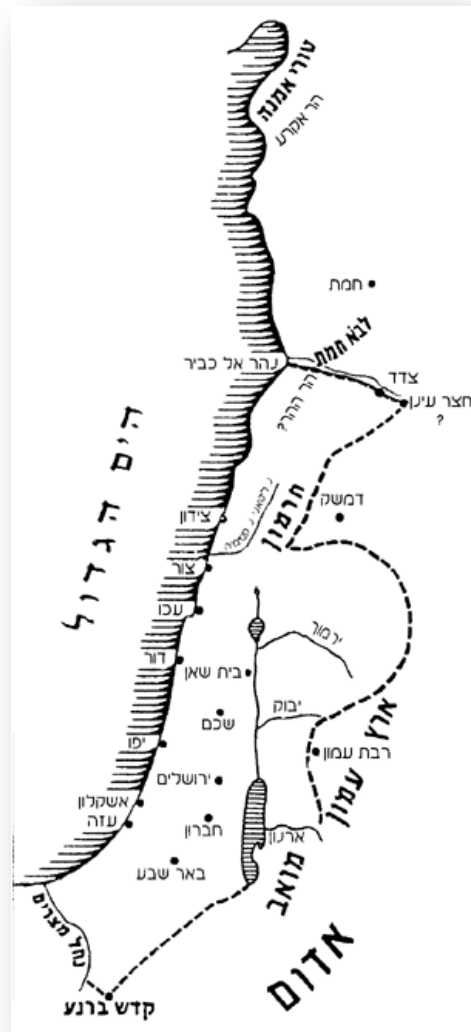
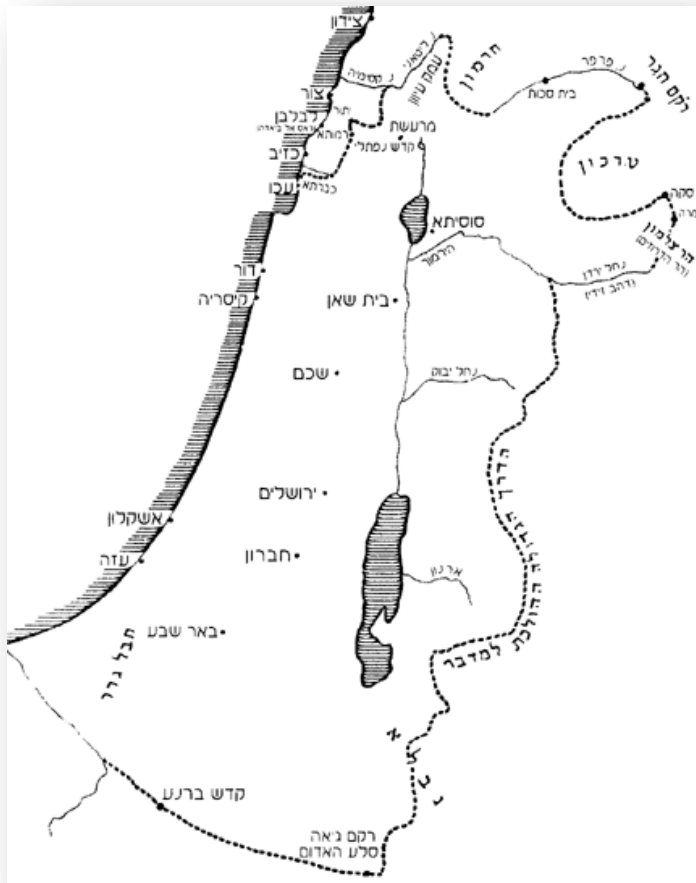
כל הארץ המובטחת התקדשה ע"י הקב"ה. קדושה זו אינה בטלה לעולם.

2. קדושת ההארץ שעיי עם ישראל

הארץ מתקדשת גם ע"י עם ישראל, שמגיעים אליה וגרים בה. בדרך זו התקדשה הארץ פעמיים: פעם ראשונה כאשר כבשו וירשו אותה בימי יהושע (=קדושה ראשונה). קדושה זו נובעת מכך שעם ישראל כבש את הארץ. ופעם שניה כאשר חזרו לארץ מגלות בבל בימי עזרא (קדושה שניה). יש צורך בקדושה השנייה כי כאשר יצאו לגלות התבטלה קדושה ראשונה. להבדיל מהקדושה הראשונה, קדושה זו אינה נובעת מכיבוש, אלא מהחזקה שיש לעמ"י על ארץ ישראל. קדושה שלישית אין להם - אין צורך לקדש את הארץ קדושה שלישית, כי הירושה שירשו בקדושה שניה בתוקפה עומדת, ולא התבטלה כאשר יצאו לגלות בית שני.

פני הפשפעות ההלכתית

יש חיוב לקיים מצוות התלויות בארץ, חיוב זה נוהג רק בחלקי הארץ שהתקדשו בקדושה השניה (כי הראשונה בטלה עם הגלות).

מימין: גבולות עולי מצריים=כיבוש יהושע. משמאל- גבולות עולי בבל- עליית עזרא). מתוך המאמר "גבולות הארץ במסורת ישראל", יהודה אליצור, אתר "דעת".

מצאי שטחים שנכבשו בכיבוש יהושע (עולי מצריים), ולא יושבו ע"י עולי בבל: _____
 ע"פ הכלל שלמדנו, שקדושה ראשונה התבטלה, האם יש חובה לקיים מצוות התלויות בארץ בשטחים אלו? נמקי.

מצאי שטחים שקודשו ע"י עולי בבל (עזרא) אל לא נכבשו ע"י יהושע: _____
 ע"פ הכלל שלמדנו, שקדושה שניה לא בטלה לעולם, האם יש חובה לקיים מצוות התלויות בארץ בשטחים אלו? נמקי.